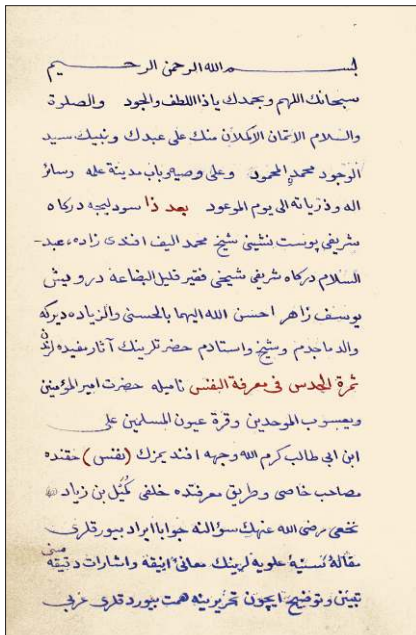

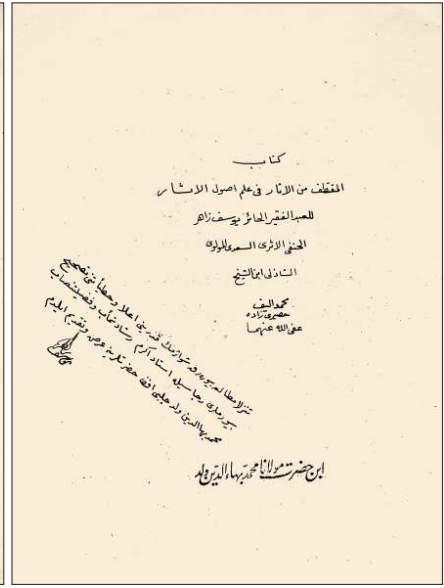
Eserleri. 1. el-Muktetaf mine'l-âsâr fî ilmi usûli'l-âsâr. Türkçe muhtasar bir hadis usulü kitabıdır. Müellif eserin girişinde hadis usulü literatürüne ve eserin kaynaklarına değinir. Tertibinde büyük oranda İbn Hacer'in *Nuḥbetü'l-fikeri* esas alınmıştır. Eserin biri müsvedde halinde (Süleymaniye Ktp., Sütlüce Dergâhı, nr. 5), diğeri temiz çekilmiş olarak (AÜ İlahiyat Fakültesi Ktp., nr. 7616) müellif hattı iki nüshası bulunmaktadır. Muhteva bakımından daha zengin olan ikinci nüsha Veled Çelebi'ye (İzbudak) takdim edilmiş, eser üzerine M. Masum Şenburç yüksek lisans tezi hazırlamıştır (bk. bibl.).

2. Buğyetü'n-neds fî tercemeti Semereti'l-hads. Hz. Ali'ye atfedilen, nefisle ilgili bir soruya verilen uzunca cevabın Elif Efendi tarafından *Semeretü'l-ḥads fî ma'rifeti'n-nefs* adıyla yapılan şerhinin yarım kalmış Türkçe çevirisi olup müellif hattı on üç sayfalık tek yazma nüshası M. Masum Şenburç'un özel koleksiyonunda bulunmaktadır. Hüseyin Vassâf'ın zikrettiği *Fethu'l-habîr fî tercemeti Hizbi'l-kebîr, el-Kavlü'l-heşîş fî tercemeti Salâti İbn Meşîş, et-Teşevvüf alâ menşei't-tasavvuf, et-Teşerrüf ale't-Taarruf, Terceme-i Risâle-i Reslâniye, el-Besâis fî şerhi'l-Hasâis ve İfâde* adlı eserler ise (*Sefîne-i Evliya*, I, 460) muhte-

Yusuf Zâhir Efendi'nin *Buğyetü'n-neds fî tercemeti Semereti'l-hads* adlı eserinin müellif hattı nüshasının ilk sayfası (Muhammed Masum Şenburç koleksiyonu)

Yusuf Zâhir Efendi'nin *el-Muktetaf mine'l-âsâr fî ilmi usûli'l-âsâr* adlı eserinin müellif hattı nüshasının urvan sayfası ile son sayfası (AÜ İlahiyat Fakültesi Ktp., nr. 7616)

melen, Zâhir Efendi'nin hayatını geçirdiği Hasîrîzâde Dergâhı'nın harem-selâmlık binasında 1983'te çıkan yangında yanmıştır.

Çeşitli gazete ve dergilerde makaleleri yayımlanan Yusuf Zâhir Efendi müstensih kimliğiyle de öne çıkmaktadır. İstinsah ettiği eserler arasında babası Elif Efendi'ye ait *el-Bârikât* (Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, nr. 2035), *ed-Dürü'l-mensür min hızâneti esrâri'n-nûr* (Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, nr. 2038), *en-Nehcü'l-kavîm li-men erâde en yestekîm* (Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, nr. 2035), *Semeretü'l-ḥads fî ma'rifeti'n-nefs* (Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, nr. 2036), *et-Tenbîh* (Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, nr. 2035) bulunmaktadır. Fıkıh, hadis, kelâm, felsefe, tasavvuf gibi alanlarda kaleme alınmış küçük risâlelerden, biyografik ve bibliyografik notlardan oluşan *Mecmû'atü'l-fevâ'id* de istinsah ettiği önemli eserlerdendir (Süleymaniye Ktp., Sütlüce Dergâhı, nr. 82).

BİBLİYOGRAFYA :

İstanbul Müftülüğü Şer'iyye Sicilleri Arşivi, *Sicil Defteri*, nr. 365, VI, 288; "TC Millî Eğitim Bakanlığı Müddet-i Hizmet Cetveli", TC Emekli Sandığı Sicilleri, sicil nr. MO.097.370; *TC Millî Eğitim Bakanlığı Memuriyet Sicil Defteri*, sicil nr. 4633; Hüseyin Vassâf, *Sefîne-i Evliya* (haz. Mehmet Akkuş - Ali Yılmaz), İstanbul 2006, I, 459-462; İbnülemin, *Son Asır Türk Şairleri*, III, 1671; Sadık Albayrak, *Son Devir Osmanlı Ule-*

ması, İstanbul 1996, IV, 381; Hüseyin Kurt, *Hasîrîzâde Mehmed Elif Efendi'nin Hayatı Eserleri ve Tasavvufî Görüşleri* (doktora tezi, 2003). AÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 55-56; M. Masum Şenburç, *Osmanlı Müelliflerinden Yusuf Zâhir Efendi ve Usûli'l-Hadîs'e Dâir Eseri* (yüksek lisans tezi, 2004). MÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 8-94; Hür Mahmut Yücer, *Şeyh Sa'deddin Cebâvî ve Sa'dîlik*, İstanbul 2010, s. 215-216; a.mlf., "Sa'diyye", *Türkiye'de Tarikatlar: Tarih ve Kültür* (ed. Semih Ceyhan), İstanbul 2015, s. 249-250; Midhat Sertoğlu, "Sütlüce ve Üç Hattat Mezarı", *Hayat Tarih Mecmuası*, XIII/147, İstanbul 1977, s. 13; a.mlf., "Halıcıoğlu'ndan Kasımpaşa'ya", a.e., XIII/148 (1977), s. 15; a.mlf., "Kasımpaşa", a.e., XIII/149 (1977), s. 48; M. Baha Tanman, "Hasîrîzâde Tekkesi", *STY*, VII (1977), s. 111-115; a.mlf., "Abdüsselâm Tekkesi", *DİA*, I, 302-303; a.mlf., "Hasîrîzâde Tekkesi", a.e., XVI, 384; "Elif Efendi", *İst. A*, IX, 4518; Nihat Azamat, "Abdüsselâmiyye", *DİA*, I, 303-304; a.mlf., "Elif Efendi, Hasîrîzâde", a.e., XI, 37-38.

MUHAMMED MASUM ŞENBURÇ

YÜCEBAŞ, Ahmet Hilmi
(1915-1996)

Yazar ve gazeteci.

Balkan savaşlarından sonra Yunanistan sınırları içinde kalan Türk şehri Drama'da doğdu. 1924'te yapılan mübadelede ailesiyle birlikte Türkiye'ye geldi. Edebiyat zevkini Tekirdağ'da ortaokul sıralarında edindi. İlk şiirleri ve yazıları *Resimli Şark* ve *Muhit* dergilerinde çıktı. Bir köyde iki yıl kadar ilkökul öğretmenliği yaptıktan

sonra gazeteciliğe başladı. 1932-1942 yıllarında *Tekirdağ* gazetesinin yazı işlerini yönetti. Ardından gittiği İstanbul'a yerleşerek *Akşam*, *Cumhuriyet* ve *Son Posta* gazeteleriyle Anadolu Ajansı'nda muhabir olarak çalıştı. *Trakya Köylerinde* (1935) adlı ilk kitabı öğretmenliği sırasında yaptığı folklor araştırmalarının ürünüdür. 1939'da yayımlanan *Tekirdağlı Şairler*'den sonra ünlü şair ve yazarlar hakkında birbiri ardınca kitaplar hazırladı. Basın şeref kartı sahibi olan yazar 21 Şubat 1996 tarihinde öldü ve Karacaahmet Mezarlığı'nda defnedildi.

Hilmi Yücebaş'ın şair ve yazarları "bütün cepheleriyle" ele aldığı kitaplarının hemen hepsi gazete ve dergilerde çıkmış yazılardan oluşan derlemelerdir. Ancak bazı şahsiyetler hakkında günümüzde bile onun bu derlemeleri dışında kitap yoktur, bundan dolayı bir kısım çalışmaları önemini korumaktadır. Sanat ve edebiyat adamlarını araştırma merakının kendisinde nasıl başladığı sorusuna şu cevabı vermiştir: "Edebiyat tarihçilerimizin bahis konusu ettikleri şahsiyetler hakkında uzun boylu incelemelerde bulunmak zahmetine katlanmadıklarını görünce ben de milletçe sevilen şair, edip ve sanatçılarımızın hayat hikâyelerini, hatıralarını ve eserlerini derinlemesine inceleyerek bütün cepheleriyle tanıtmak ve yaşatmak yolunu tuttum."

Eserleri. *Tabiye ve İaşe Tabiyesi* (1934), *Trakya Köylerinde* (1935), *Namık Kemal ve Vatan Sevgisi* (1937), *Tekirdağlı Şairler* (1939), *Gazi Osman Paşa ve Plevne* (1943), *Midhat Paşa* (1944), *105. Doğum Yılında Namık*

Ahmet
Hilmi
Yücebaş
(Beşir
Ayvazoğlu
fotoğraf
arşivi)

Kemal (1946), *Millî Şairimiz Mehmet Emin Yurdakul* (1947), *Partiler Albümü* (1950), *Bütün Cepheleriyle Rıza Tevfik. Şiirler, Makaleler, Hatıralar* (1950, muhtelif tarihlerde *Filozof Rıza Tevfik. Hayatı-Hatıraları-Şiirleri* adıyla genişletilmiş baskıları da yapılmıştır), *Bütün Cepheleriyle Yahya Kemal. Hayatı-Hatıraları-Şiirleri* (1953, bu eserin de yeni ilâvelerle genişletilmiş baskıları vardır), *Hiciv Edebiyatı Antolojisi* (1955, genişletilmiş üçüncü baskısı *Hiciv ve Mizah Edebiyatı Antolojisi* adıyla 1976'da yapılmıştır), *Cemal Nadir ve Amcabey* (1955), *Süleyman Nazif'ten Hatıralar* (1957), *Bütün Cepheleriyle Ercüment Ekrem* (1957), *Bütün Cepheleriyle Reşat Nuri* (1957), *Ahmed Rasim. Aşkları, Hatıraları* (1957), *Cemal Nadir. Hayatı, Karikatürleri, Hatıraları* (1957), *Şair Eşref. Hayatı-Hatıraları-Şiirleri* (1958), *Türk Mizahçıları. Nüktedanlar ve Şairler* (1958), *Bütün Cepheleriyle Mehmed Âkif* (1958), *Bütün Cepheleriyle Neyzen Tevfik* (1958, çeşitli tarihlerde *Neyzen Tevfik: Hayatı-Hatıraları-Şiir-*

leri adıyla genişletilmiş baskıları yapılmıştır), *Bütün Cepheleriyle Ahmet Haşim* (1958), *Edebiyatımızda Mevlâna* (1959), *Karikatür Üstatlarımız Cem ve Ramiz* (1959), *Bütün Cepheleriyle Aka Gündüz. Hayatı, Hatıraları, Eserleri* (1959), *Bütün Cepheleriyle Tevfik Fikret. Hayatı-Hatıraları-Şiirleri* (1959), *Bütün Cepheleriyle Namık Kemal. Hayatı-Hatıraları-Şiirleri* (1959), *Bütün Cepheleriyle Cemal Nadir* (tarihsiz), *Ömer Seyfettin. Hayatı-Hatıraları-Şiirleri* (1960), *Şair Padişahlar* (1960), *Ye di Şairden Hatıralar: Abdullah Cevdet, Sâmih Rifat, Celâl Sahir, İhsan Hama-mi, Halil Nihat, İbrahim Alâettin, Enis Behiç* (1960), *Büyük Mücahit Hüseyin Cahit* (1960), *Ömer Hayyam. Hayatı, Felsefesi, Rubailer* (1960), *Atatürk'ün Nükteleleri, Fıkraları, Hatıraları* (1963), *Bütün Cepheleriyle Halide Edip* (1964), *Bütün Cepheleriyle Sait Faik. Hayatı, Hatıraları, Eserleri* (1964), *Bütün Cepheleriyle Hüseyin Rahmi* (1964), *Nâzım Hikmet. Türk Basınında Kavgalar, Hatıralar, Şiirler* (1967), *Ulunay. Hayatı, Hatıraları, Eserleri* (1969), *Bütün Cepheleriyle Faruk Nafiz. Hayatı-Hatıraları-Şiirleri* (1974), *Fatih Sultan Mehmet* (1981).

BİBLİYOGRAFYA :

Aydın Oy, *Yüzyıllar Boyunca Tekirdağlı Şairler ve Yazarlar*, İstanbul 1995, s. 367-368; Behçet Necatigil, *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*, İstanbul 1997, s. 399; Beşir Ayvazoğlu, "Bir Edebiyat Emektârının Ölümü", *Zaman*, İstanbul 1 Mart 1996; "Yücebaş, Hilmi", *TDEA*, VIII, 623; "Yücebaş, Hilmi", *Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi*, İstanbul 2001, II, 924-925.

BEŞİR AYVAZOĞLU